

PLANINARSKI SAVEZ FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE
MOUNTAINEERING UNION OF FEDERATION BOSNIA AND HERZEGOVINA

Mula Mustafe Baškije 63 - TC 'Nove Daire', 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina
tel.: +387 (0) 33 55 56 86, fax: +387 (0) 33 55 56 85, e-mail: psbih1@bih.net.ba

UPUTSTVO

O ORGANIZOVANJU I VOĐENJU PLANINARSKIH IZLETA, TURA I POHODA PLANINARSKOG SAVEZA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

Broj: 74/07-17

1. JULI 2017.

www.psbih.ba

Na osnovu člana 29. Statuta Planinarskog saveza Federacije Bosne i Hercegovine, Upravni odbor na svom zasjedanju dana 01.07.2017. godine donosi:

**UPUTSTVO
O ORGANIZOVANJU I VOĐENJU PLANINARSKIH IZLETA, TURA I POHODA
PLANINARSKOG SAVEZA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

SADRŽAJ UPUTSTVA

Član 1.

Ovim se Uputstvom uređuju način planiranja, organiziranja i vođenja izleta te obaveze i prava vodiča i učesnika planinarskih izleta, tura i pohoda koji se organiziraju pod okriljem Planinarskog saveza Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: PS FBIH).

I. POJMOVI

PLANINARSKI IZLET, TURA I POHOD

Član 2.

Organiziranim planinarskim putovanjima u PS FBH smatraju se planinarski izleti, ture i pohodi:

- **Planinarski izlet** je planirano kraće putovanje koje uključuje kretanje brdskim, planinskim ili drugim neurbanim terenom, duže od pola sata, na koje se polazi radi odmora ili rekreacije.
- **Planinarska tura** je planirano višesatno ili višednevno putovanje koje uključuje kretanje u planini, pri čemu su etape i vrste kretanja unaprijed određeni. Zbog zahtjevnosti, tura podrazumijeva dobru tjelesnu spremnost, pripremljenost i odgovarajuću opremljenost učesnika.
- **Planinarski pohod** je prigodno ili redovno masovno i otvoreno okupljanje članova jedne ili više planinarskih društava u povodu neke godišnjice, proslave ili u nekom drugom sličnom povodu te radi promocije ili popularizacije planinarstva ili planinskoga područja, koje uključuje organizirano kretanje u planini. Okupljanje koje ne uključuje kretanje u planini ne smatra se planinarskim pohodom. Planinarski pohodi mogu se nazivati različitim imenima (susret, skup, slet, dan, obilazak, uspon i dr.), zavisno o prirodi, tradiciji i drugim obilježjima.

Značenje pojma »izlet« u daljnjem tekstu obuhvata planinarske izlete, ture i pohode. Druge planinarske akcije koje se izvode u planini, kao što su logorovanja, istraživanja, ekspedicije, škole, seminari, sastanci, zborovi i dr., ne smatraju se izletima u smislu ovoga uputstva te se organizuju i provode skladno posebnim aktima i odlukama.

Društvenim izletom smatra se izlet koji organizira planinarsko društvo, kojem se može pridružiti svaki član planinarskog društva koji posjeduje odgovarajuću vještinu, tjelesnu spremnost i opremu, a koji je najavljen objavom u godišnjem ili mjesečnom planu akcija, na oglasnoj tabli, internetskoj stranici društva, facebook stranici ili profilu društva, ili na redovnom društvenom sastanku.

ORGANIZATOR

Član 3.

Organizator društvenih izleta može biti društvo registrovano u nadležnom ministarstvu pravde i u PS FBIH. Pri organiziranju društvenih izleta u društvima koje imaju uspostavljene jedinice (sekcije, odsjeka i sl.), organizatorom se smatra društvo, a ne uspostavljena jedinica bez pravne registracije. Ako organizator nema dovoljno raspoloživoga vodičkoga kadra za izlet koji planira organizovati, može se za pomoć obratiti Komisiji za vodiče PS FBIH ili planinarskim društvima koji imaju vodiče slobodne za taj izlet.

VODIČ

Član 4.

Planinarski vodič (u daljnjem tekstu: vodič) je član planinarsko društva koji je taj naziv stekao školovanjem u Vodičkoj službi PS FBIH te koji je zadovoljio na provjeri znanja i vještina (položio ispit) za odgovarajući standard osposobljenosti. Vodičko djelovanje (vođenje, priprema, edukacija i prevencija) planinarskoga vodiča PS FBIH za potrebe članova planinarskog društva ima status stručne djelatnosti PS FBIH-e i ne smatra se uslugom u turizmu.

Sicanje naziva *vodič* regulisano je Programom školovanja u Vodičkoj službi PS FBIH. Zavisno o osposobljenosti, mogu se koristiti i nazivi *vodič PS FBIH*, *vodič instruktor PS FBIH* i drugi.

Planinarska društva ili njihove uspostavljene jedinice (sekcije, odsjeci, komisije, odbori i dr.), gradski i kantonalni savezi ne mogu svojim članovima dodjeljivati naziv *vodič*.

Osobe koje nisu osposobljene i licencirane u Vodičkoj službi PS FBIH ne smatraju se vodičima i nisu ovlaštene za vođenje organizovanih planinarskih izleta u planinarskim društvima u PS FBIH. Pripravnici za vodiče i vodiči kojima je istekla licenca ne smatraju se osobama ovlaštenima za samostalno vođenje društvenih izleta u planinarskim društvima.

II. ORGANIZOVANJE IZLETA / TURE / POHODA

PRIPREMA

Član 5.

Organizacijski su poslovi:

- planiranje termina, trase kretanja i odredišta, putovanja, vrijeme za odmor, rezervne varijante u slučaju nepovoljnih okolnosti na terenu te troškova učesnika izleta;
- dogovaranje s pružateljima usluga;
- planiranje vođenja;
- priprema opreme;
- prikupljanje prijava;
- informisanje učesnika;
- administrativni i drugi poslovi povezani s pripremom izleta.

ORGANIZACIJSKI POSLOVI U PLANINARSKOM DRUŠTVU

Član 6.

Organizacijske poslove za društvene izlete može obavljati isključivo osoba koju organizator ovlasti za obavljanje tih poslova.

Za greške i propuste u obavljanju organizacijskih poslova u okviru planinarskog društva, osoba kojoj su povjereni organizacijski poslovi odgovorna je društvu. Za greške i propuste prema trećim osobama odgovara planinarsko društvo.

Ako se u planinarskom društvu prikuplja novac za troškove prijevoza na društvenom izletu, prikupljena sredstva uplaćuju se u blagajnu ili na račun društva (organizatora putovanja), a nastali trošak plaća se prema pristiglom računu prijevoznika.

OBAVJEŠTAVANJE

Član 7.

Obavijest o društvenom izletu smatra se pisana najava pojedinačnog izleta koju organizator objavi na oglasnoj tabli, oglasnom ormariću ili službenoj internetskoj stranici, facebook stranici/profilu ili koju na sastanku u planinarskom društvu usmeno iznese vodič PS FBiH kojega je ovlastio organizator.

Obavijest o društvenom izletu treba sadržavati sljedeće podatke:

- naziv organizatora;
- ime i prezime vodiča;
- vrijeme i mjesto okupljanja učesnika;
- informaciju o predviđenim troškovima;
- uputstvo o prijavljivanju;
- plan izleta (cilj, satnicu, udaljenosti i dr.) ;
- obavijesti koje se odnose na sigurnost i udobnost učesnika (potrebnu opremu, odjeću i obuću, tjelesnu spremnost za svladavanje predviđenih napora, zahtjevnost izleta i dr.) ;
- obavijesti o uslovima učestvovanja na izletu (ponašanju u grupi, ličnoj odgovornost i dr.).

Godišnji ili mjesečni plan društvenih izleta koji sadrži podatke o organizatoru, terminu izleta, odredištu i vodiču ne smatra se cijelom obavijesti o izletu.

VRIJEME OBAVJEŠTAVANJA

Član 8.

Organizator je obavezan brinuti se o vremenu obavještanja:

- kraća putovanja obavezan je najaviti nekoliko dana unaprijed;
- putovanja koja uključuju zajednički prijevoz obavezan je ugovoriti najmanje tri sedmice unaprijed;
- duža putovanja obavezan je najaviti nekoliko mjeseci unaprijed;
- planirane akcije obavezan je najaviti putem mjesečnoga ili godišnjeg plana.

ČLANSTVO KAO PREDUSLOV

Član 9.

U izletima koje organizira planinarsko društvo mogu sudjelovati isključivo članovi planinarskih društava. Članom planinarskog društva u Bosni i Hercegovini smatra se svaki planinar s važećom jedinstvenom članskom iskaznicom i plaćenom članarinom za tekuću godinu.

U izletu koji organizira planinarsko društvo mogu učestvovati: članovi planinarskog društva koji organizuje izlet, planinari upisani u članstvo PS FBIH putem planinarskog društva koji nije organizator izleta, ako je organizator izleta tako predvidio.

U izletu koji organizira planinarsko društvo ne mogu sudjelovati osobe koje nisu izmirile članarinu za tekuću godinu ni u jednom planinarskom društvu članu PS FBIH.

PRIJAVE

Član 10.

Za društvene izlete koji zahtijevaju organizaciju prijevoza učesnika, rezervaciju noćenja ili posebnu tjelesnu spremnost za savladavanje previđenih napora, organizator prikuplja prijave učesnika izleta u pisanom obliku.

Prijava sadržava ime i prezime učesnika, iznos uplate za izlet te druge potrebne podatke - broj mobitela, broj pasoša, broj iskaznice PS FBIH, a može sadržavati i potpis učesnika da je upoznat s planom izleta, svojim obavezama i sl. Ako se prijavi više zainteresiranih od predviđenog broja formira se lista čekanja.

Ukoliko se prijavljuje maloljetno lice bez pratnje staratelja ili osobe koju staratelj ovlasti, potrebno je dobiti pismenu saglasnost za vođenje maloljetnog lica.

Ako se prikuplja novac za prijevoz na izletu i ako odlukom organizatora nije drugačije regulisano, prijava bez uplate avansa ne smatra se ispravnom.

Prijave za učestovanje u izletu rangiraju se prema redosljedu uplata, a prednost pri prijavljivanju može se dati redovnijim ili sposobnijim članovima ili slično. Redosljed prijava i konačan spisak učesnika izleta utvrđuje vodič. Organizator i vodič imaju pravo odrediti posebne uslove u pogledu rokova uplata i povrata uplaćenog avansa u slučaju odustajanja prijavljenog učesnika ili otkazivanja izleta. Ako prijavljeni član odustane od učestvovanja, može si naći zamjenu, uz uslov da je vodič s time saglasan.

Spisak prijavljenih učesnika vodič nosi sa sobom za vrijeme izleta.

UČESNIK IZLETA

Član 11.

Ako to smatra potrebnim, organizator može od učesnika zatražiti da potpisom potvrdi da:

- je upoznat s planom izleta i da je s njime saglasan;
- je upoznat s rizicima i da na izletu učestvuje na vlastitu odgovornost;
- preuzima odgovornost za lično ponašanje u grupi tokom trajanja izleta;
- preuzima obavezu poštivanja i izvršavanja uputstava vodiča;
- preuzima obavezu da se za učestvovanje opremi odgovarajućom odjećom, obućom i drugom opremom;

- posjeduje tjelesnu spremnost potrebnu za svladavanje predviđenih napora.

OTKAZIVANJE, ODGAĐANJE I PREKID IZLETA

Član 12.

Organizator ima pravo otkazati, odgoditi ili prekinuti izlet, a posebno u sljedećim slučajevima:

- u slučaju nepovoljnih vremenskih okolnosti;
- ako ne može osigurati učestvovanje vodiča PS FBIH-e;
- ako pri pripremi ili izvođenju izleta nisu poduzete odgovarajuće mjere sigurnosti;
- ako vođenje obavlja neosposobljena ili neovlaštena osoba;
- ako vodič ne poštuje odluke i uputstva organizatora izleta;
- ako se utvrdi da vodič ili više njih pri obavljanju organizacijskih poslova ili vođenju stiču nepripadajuću materijalnu korist;
- ako nije prikupljen dovoljan broj prijava za pokriće troškova;
- u slučaju više sile.

U slučaju otkazivanja ili odgađanja izleta organizator će o tome pravovremeno obavijestiti sve prijavljene članove. U slučaju otkazivanja izleta odluku o načinu povrata avansa donosi organizator. Tokom izleta vodič ima pravo promijeniti plan izleta ili ga prekinuti ako procijeni da to zahtijevaju okolnosti.

III. VOĐENJE IZLETA

VOĐENJE IZLETA

Član 13.

Društvene izlete u planinarskim društvima mogu voditi isključivo vodiči PS FBIH s važećom vodičkom licencom.

Vodičke zadaće na društvenim izletima u blizini pl.doma kuće društva organizatora u ljetnim uslovima u slučaju sprječivosti vodiča PS FBIH može obavljati iskusni planinar koji je član tog društva.

Zadaće pomoćnika vodiču izleta mogu obavljati vodiči PS FBIH, vodiči pripravnici, nositelji stručnog naziva u PS BIH ili iskusni planinari koje odredi vodič izleta.

ZADAĆE VODIČA PS FBIH

Član 14.

Zadaće vodiča PS FBIH uređene su:

- **Pravilnikom za vodiče PS FBIH;**
- **Programom školovanja u Vodičkoj službi PS FBIH** (osposobljenost za vođenje po terenima i u uslovima opisanima odgovarajućim standardom – A, B, C, F, G i H).
- **Postupkom licenciranja vodiča PS FBIH** (ovlaštenje za samostalno vođenje na terenima i u uslovima opisanima standardom osposobljenosti)

Temeljem preuzetih dužnosti u Vodičkoj službi PS FBIH vodiči su dužni savjesno voditi planinarske izlete, ture i pohode na terenima i u uslovima opisanima odgovarajućim standardom

osposobljenosti, biti članovi planinarskog društva te unutar njega izvršavati svoje članske i vodičke dužnosti, stalno usavršavati znanja pohađanjem predavanja, vježbi, tečajeva i seminara, ne voditi osobe bez odgovarajuće opreme kao ni osobe za koje smatraju da nisu sposobne svladati očekivane napore, redovno podnositi izvještaj s akcija vođenja, imati odgovarajuću ličnu i tehničku opremu na akcijama vođenja, priteći u pomoć i po potrebi prekinuti svoju aktivnost u slučaju poziva za spašavanje, brinuti se o vlastitom zdravlju i tjelesnoj spremnosti, promovirati zaštitu planinske prirode i spomenika kulture, zastupati grupu planinara koju vode prema trećim osobama, pri obavljanju zadaća na vidljivom mjestu nositi vodičke oznake, imati valjanu vodičku iskaznicu, izlete organizirati skladno aktima PS FBiH i zakonima te se pridržavati planinarske etike i drugih sigurnosnih uslova.

U slučaju sumnje u stručnu grešku pri obavljanju vodičke djelatnosti, za rješavanje je nadležna Komisija za vodiče PS FBiH.

NAČIN VOĐENJA

Član 15.

Tokom izleta, vodič i pomoćnici brinu se o kretanju i boravku grupe te o drugim pojedinostima koje se odnose na funkcionisanje grupe, posebno vodeći računa o:

- cjelovitosti grupe (brojanjem članova, zadavanjem tempa, čekanjem na raskrnicama i drugim ključnim tačkama, organiziranom podjelom grupe u slučaju potrebe i sl.);
- orijentaciji i odabiru pravog puta (hodanjem na čelu grupe, reagiranjem u slučaju sumnje i sl.);
- vremenu (satnici kretanja);
- sigurnosti;
- predstavljanju grupe;
- organiziranju pružanja pomoći u slučaju nevolje ili nesreće;
- promovisanju etičkih principa te poučavanju članova grupe (o pravilima kretanja, zaštiti okoline, opremi, korištenju planinarskih puteva i kuća, ponašanju u grupi i dr.).

POMOĆNICI VODIČA

Član 16.

Ovisno o zahtjevnosti izleta i broju učesnika vodič određuje jednog ili više pomoćnika, po mogućnosti tako da se na izletu koji uključuje planinarenje u ljetnim uslovima (tereni i uslovi opisani A standardom vodičke djelatnosti) za deset učesnika brine po jedan vodič ili pomoćnik, a na izletima koji uključuju zimsko planinarenje, sportsko penjanje, penjanje u stijeni, ledno penjanje ili planinsko skijanje (tereni i uslovi opisani standardima B, C, E, F, G i H) dovoljan broj stručno osposobljenih osoba (vodiča, alpinista, spašavatelja, instruktora).

Pomoćnici imaju prava i dužnosti koje im povjeri vodič te prava i dužnosti koje proizlaze iz odredbi ovog uputstva i drugih akata PS FBiH.

UČESNIK NA IZLETU

Član 17.

Tokom izleta učesnik izleta treba:

- brinuti se o svojoj sigurnosti i sigurnosti drugih planinara;
- postupati prema uputstvima vodiča;
- ponašati se u skladu s načelima planinarske etike;
- čuvati ugled planinarsko društva.

Tokom izleta učesnik je odgovoran vodiču. Vodič ne snosi odgovornost za osobu koja se samovoljno udalji od vođene grupe, bez njegova znanja ili protivno njegovoj uputstvu.

Vodič ima pravo odbiti učestvovanje ili isključiti člana za kojeg procijeni da ne posjeduje odgovarajuću vještinu, tjelesnu spremnost ili opremu, kao i člana koji svojim ponašanjem ometa tok izleta ili ugrožava sigurnost grupe. Vodič ne može isključiti učesnika na mjestu na kojem isključenje i daljnje samostalno kretanje isključenog učesnika direktno ugrožava njegovu sigurnost. Odluku o isključenju vodič može obrazložiti na mjestu donošenja odluke, a nakon izleta obavezan je dati obrazloženje organizatoru. Ako to organizator zatraži, obrazloženje se mora podnijeti u pisanom obliku.

TROŠKOVI VOĐENJA

Član 18.

Vođenje izleta u planinarskom društvu volonterski je rad i ne može se obavljati kao komercijalna djelatnost (radi stjecanja dobiti za članove društva ili samo društvo).

Vodič ima pravo na pokriće troškova za prijevoz i noćenje na izletu koji vodi, a u dogovoru s organizatorom mogu se pokriti i drugi troškovi volontiranja u okvirima predviđenim Zakonom o volonterstvu F BiH.

Pri korištenju planinarskih domova, kuća i skloništa tokom akcija vođenja, vodiči PS FBIH ostvaruju prava koja su uređena Kućnim redom u planinarskim objektima PS FBIH.

ZAKLJUČENJE IZLETA

Član 19.

Najviše 15 dana nakon završetka izleta vodič treba podnijeti izvještaj organizatoru te sravniti troškove. U slučaju nedostupnosti vodiča ili ovlaštenog predstavnika organizatora, navedeni se poslovi zaključuju prvom mogućom prilikom, ali ne više od 60 dana nakon završetka izleta.

IV. ZAVRŠNE ODREDBE NADZOR I TUMAČENJE

Član 20.

Za nadzor provođenja ovoga uputstva nadležne su Komisija za vodiče PS FBIH, matična planinarska društva vodiča.

PS FBIH, putem Komisije za vodiče PS FBIH, planinarskih društava na čijem se području nalazi sjedište organizatora ili cilj izleta mogu:

- upozoriti organizatora na nedostatke u organiziranju i vođenju izleta te ga savjetovati kako da ih otkloni
- upozoriti na propuste vodiča koji vodičku djelatnost obavlja nestručno ili svojim postupkom dovodi učesnike izleta u neposrednu opasnost i postupiti prema njemu u skladu s Pravilnikom Komisije za vodiče PS FBIH-e

Organizator je obavezan razmotriti dobivena upozorenja ili uputstva.

U slučaju nejasnoća, za tumačenje ovoga uputstva nadležna je Komisija za vodiče PS FBIH.

USKLAĐIVANJE I PRIMJENA

Član 21.

S obzirom na postojeće prakse, dostupnost vodičkoga kadra u planinarskim društvima, vrijeme i napore potrebne za obuku zainteresiranog članstva i potrebu za usklađivanjem unutrašnjih akata planinarskih društava, puna primjena ovoga Uputstva započinje tri godine od dana njegova donošenja, osim člana koji su povezani s postojećim zakonodavnim okvirom i aktima PS FBIH. PS FBIH će, putem Komisije za vodiče, tokom navedenog razdoblja pružati potporu usklađivanju internih akata članica povezanih s organizacijom izleta te vodičkim djelovanjem.

Ako društvo član PS FBIH ne želi primjenjivati ovo uputstvo ili ako nakon tri godine od njegova donošenja ne stekne uslove za njegovu primjenu, o tome izvještava PS FBIH posebnom pisanom izjavom u kojoj je obavezno navesti da preuzima punu odgovornost za posljedice koje mogu nastati pri organiziranju i vođenju izleta protivno ovom uputstvu.

STUPANJE NA SNAGU

Član 22.

Ovo Uputstvo stupa na snagu danom donošenja i objavljivanja.

Predsjednik PSFBiH
Zehrudin Isaković